

SLOVENŠČINA, 5. razred

UČNA TEMA: Predlog s in z

Cilji

- Razumeti pravilo uporabo predlogov "s" in "z" glede na začetno črko besede, ki sledi predlogu.
 - Uporabljati predloga "s" in "z" v preprostih povedih.
- Utrjevati znanje o pravilni rabi predlogov s pomočjo vaj in primerov.
- Razvijati samozavest pri govorjenju in pisanju s pravilno uporabo predlogov.
- Sodelovati v razpravi in skupinskih dejavnostih za medsebojno učenje.

1. POTEK URE

Danes bomo spoznali, kako pravilno uporabljati predloga "s" in "z".

Sta zelo uporabna in ju pogosto uporabljamo, ko govorimo in pišemo. Da pa ju bomo znali pravilno uporabljati, moramo vedeti nekaj preprostih pravil...

1. Kdaj uporabimo "s"?

Predlog "s" uporabljamo pred besedami, ki se začnejo s črkami:

t, s, h, š, k, f in c.

Da si bomo te črke lažje zapomnili, nam je lahko v pomoč zabaven stavek:

"TA SUHI ŠKAFEC PUŠČA."

V tem stavku se vsaka črka, ki sledi predlogu "s", pojavi kot prva črka ene izmed besed.

Primeri:

- s **t**abo (t iz "t")
- s **s**osedom (s iz "suhi")
- s **h**armoniko (h iz "suhi")
 - s **š**olo (š iz "škafec")
 - s **k**njigo (k iz "škafec")
- s **p**rijateljem (p iz "pušča")
- s **f**lomastrom (f iz "pušča")

Kdaj uporabimo predlog "z"?

Predlog "z" uporabljamo pred vsemi drugimi črkami, ki jih **NI** v stavku "TA SUHI ŠKAFEC PUŠČA".

Primeri:

- z **m**amo (m ni v stavku)
- z **u**čiteljem (u ni v stavku)
- z **a**vtom (a ni v stavku)
- z **l**isičko (l ni v stavku)

Če niste prepričani, kateri predlog je pravi, si glasno izgovorite stavek. Poslušajte, katera oblika bolje

zveni! Z nekaj vaje boste predloga "s" in "z" vedno pravilno uporabljali.

Pomembno je, da predloga pri branju VEDNO beremo skupaj z besedo!

**Zmamo
Sknjigo
Skolesom
Sprijateljem
Zodločitvijo**

Če bomo to dosledno upoštevali, nikoli ne bo težav z določevanjem pravilnega predloga.

Poglejmo nekaj primerov. Vaša naloga je, da izberete pravi predlog: "s" ali "z".

1. Greš ___ mano?
2. Igram se ___ knjigo.
3. Prinesel je vrečko ___ rogljički.
4. Počakam te ___ sosedom.

Več vaj nas čaka še v delovnem zvezku...

15. Dober kot kruh

Izvedeli bomo:
👉 pred katerimi besedami pišemo predloga s in z.

Brin ima najraje kruh, ki ga spečejo doma, Mila pa toplo žemljico iz bližnje pekarnice.

1 Kako so v davnih časih pripravljali kruh? Preberi besedilo.

Kruh je živilo, ki ga poznajo ljudstva z vseh koncev sveta. Pred kratkim so znanstveniki z raziskavami ugotovili, da je še starejši, kot so mislili do zdaj. Arheologi so v neki peči v puščavi v Jordaniji našli ostanke krušnih drobtinic. Po starodavnem receptu izpred 14.000 let so ga pripravljali takole: zrna divje pšenice in ječmena so s takratnim orodjem zmleli v moko. To so zmešali s kašo iz gomoljev divjih rastlin in ju skupaj zgnatli v testo. Ker niso imeli pečic, so si pomagali z vročimi kamni. Na njih so spekli kruh. Kruh bi lahko primerjali z lepinjo. Zdi se, da imamo kruh vedno na voljo, a žal ni povsod tako. Še danes veliko ljudi trpi zaradi pomanjkanja hrane. Nekateri se za boljše življenje s svojimi družinami odpravijo s trebuhom za kruhom, tudi v Slovenijo.

Povzeto po: <https://www.rtvslo.si/zabava/zanimivosti/kruh-pred-14-000-letih-kateri-sestavine-so-ljudje-potrebovali-za-njegovo-pripravo/460917>

📖 V besedilu poišči odgovore na naslednja vprašanja. Zapiši jih v zvezek.

- 2
 - a) Komu bi se moral(a) pridružiti na poti v Jordanijo, če bi želel(a) biti ob odkritju najstarejših drobtinic kruha?
 - b) S čim lahko po videzu primerjamo najstarejši kruh, ki so ga odkrili arheologi?
 - c) S katero težavo se spopadajo ljudje na najrevnejših območjih?
 - č) Na kakšen način so v preteklosti pekli kruh?

Velikokrat ob kruhu jemo še kaj. S čim vse ga lahko postrežemo?

Predlog S ali Z zapišemo ločeno od naslednje besede, izgovorimo pa skupaj z besedo, ki stoji zraven.

3 a Dopolni s predlogom S ali Z.

..... marmelado sirom paradižnikom
..... čokoladnim namazom namazom zelenjavo

b Obkroži, kako si napisal(a) predlog S in Z. Ločeno od besede. Skupaj z besedo.

c Obkroži, kako prav izgovorimo S in Z. Ločeno od besede. Skupaj z besedo.

d V besedilu v 1. nalogi pobarvaj predloga S in Z ter besedo, ki stoji zraven. Vadi izgovorjavo, tako da predlog pri branju bolj poudariš.

Belokranjska pogača je ena od slovenskih posebnosti. Je zaščitena tradicionalna jed. Preberi, kako se jo pripravi, in dopolni navodilo s S ali Z.

4 prsti nadrobimo kvas, dodamo mu tri žličke bele moke in malo žličko odmerimo sladkor. Vse skupaj zalijemo mlačno vodo. Zmešamo v gosto tekočo snov in jo pustimo počivati. Iz moke, vode in kvasa nato pripravimo testo. rokami ga gnetemo tako dolgo, da postane gladko. Testo pokrijemo čisto krpo, da vzhaja. Medtem oljem namažemo pekač. Testo stresemo na pekač in raztegnemo v krog. nožem zarežemo črte in testo namažemo stepenim jajcem. Potresemo ščepcem kumine in soljo. Pogačo ponudimo še toplo, a je ne režemo, ampak lomimo rokami.

5 Svit bi rad pripravil malico, a so povsod po kuhinji razmetane igrače in oblačila njegovega mlajšega brata. Napiši, kako mu naroča, kaj naj pospravi. Uporabi S ali Z.

Na okenski polici je jopica, vzemi jo s police.

.....
.....
.....

Knjiga je **NA** polici. Vzemi jo **S** police.
Knjiga je **V** torbi. Vzemi jo **IZ** torbe.

